

Novetats corològiques sobre *Teucrium muletii* (Lamiaceae)

Roberto Roselló ¹, P. Pablo Ferrer-Gallego ², José Gómez ³ & Juan B. Peris ¹

1. Departament de Botànica, Facultat de Farmàcia, Universitat de València. av. Vicent Andrés Estellés, s./n. 46100 Burjassot, València.
2. Servei de Vida Silvestre i Xarxa Natura 2000 - CIEF (Centre per a la Investigació i Experimentació Forestal). Generalitat Valenciana, Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural. Av. Comarques del País Valencià, 114. 46930 Quart de Poblet, València. flora.cief@gva.es.
3. Instituto Botánico, Sección de Sistemática, Etnobiología y Educación. Jardín Botánico de Castilla-La Mancha. Av. de la Mancha s./n. 02006 Albacete.

S'aporten nous registres que amplien la presència de l'endemisme *Teucrium muletii* a l'est de la península Ibèrica, a la província de Castelló (Comunitat Valenciana, Espanya).

Mots clau: *Teucrium*, corologia, endemisme, Vinaròs, Castelló.

Chorological news for *Teucrium muletii* (Lamiaceae)

New cites that expand the presence of the endemism *Teucrium muletii* to the east of the Iberian Peninsula are provided, in the province of Castelló (Valencian Community, Spain).

Keywords: *Teucrium*, chorology, endemism, Vinaròs, Castelló.

Teucrium muletii R. Roselló *et al.* (2013) és un endemisme d'àmbit valencià-tarraconí propi de brolles serials sobre gresos o calcàries descarbonatades, en comunitats de *Lavanduletalia stoechadis* Br.-Bl. in Br.-Bl., Molinier & Wagner 1940 i/o de *Rosmarinetalia officinalis* Br.-Bl. ex Molinier (Rivas-Martínez, 2011; Mateo *et al.*, 2021). Ubicat al nord del riu Millars, la seua distribució sembla estar centrada al Desert de les Palmes i la serra

de les Santes. Des que es va descriure, farà aproximadament uns deu anys (Roselló *et al.*, 2013), totes les referències corològiques a aquesta espècie el situen a les localitats clàssiques ja conegudes (serres litorals del sector espadànic), afegint la imprecisa acotació "i voltants". És a dir, d'una banda implícitament es reconeix que la seua distribució no és encara del tot ben coneguda, però per l'altra deixa oberta la possibilitat

FIGURA 1. Platja de les Deveses (Vinaròs) (Foto R. Roselló).

De les Deveses beach (Vinaròs) (Image R. Roselló).

FIGURA 2. Brolla calcícola de la plataforma sobre la cala de Sòl de Riu a Vinaròs, hàbitat de *T. muletii*. (Foto R. Roselló).

Calcareous scrub in Sòl de Riu in Vinaròs, habitat of *T. muletii* (Image R. Roselló).

FIGURA 3. *Teucrium muletii* (Foto R. Roselló).

Teucrium muletii (Image R. Roselló).

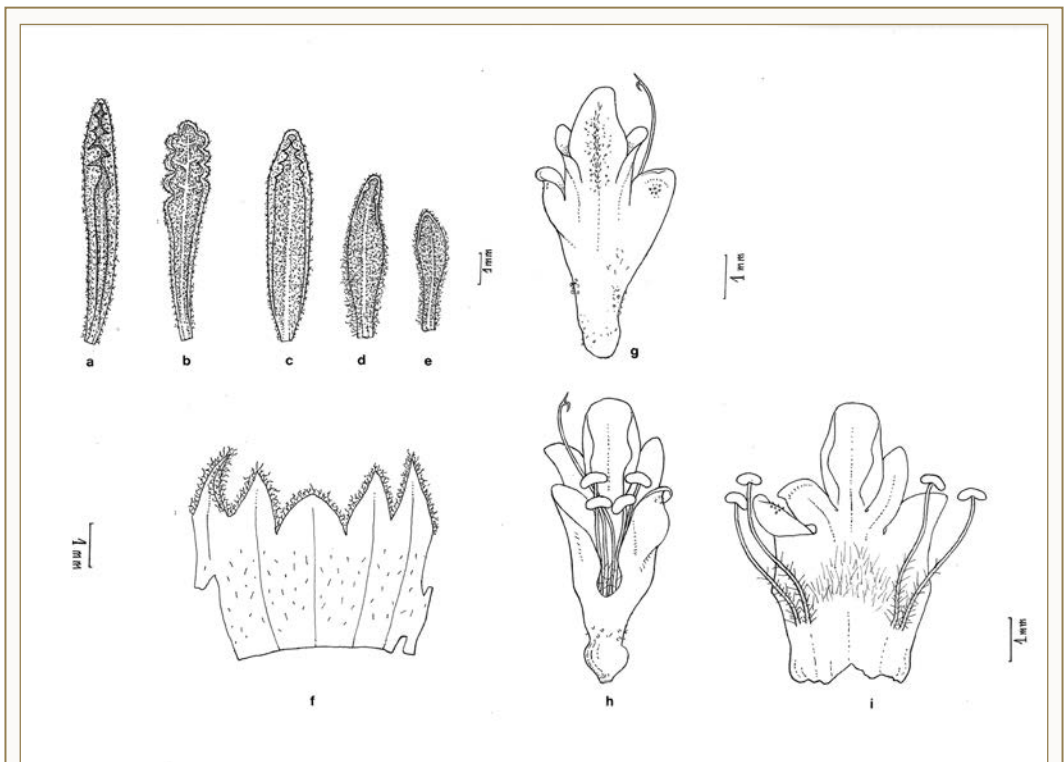
FIGURA 4. *Teucrium muletii* (Foto R. Roselló).

Teucrium muletii (Image R. Roselló).

d'una ampliació d'àrea en funció d'eventuals noves troballes. Precisament volem comunicar en aquesta nota alguns registres d'una nova localitat que amplien la distribució coneguda d'aquest endemisme.

Gràcies a algunes referències sospitoses (Villaescusa, 2000: 364), el fet és que teníem notícia de l'existència en la zona costanera del litoral nord de Castelló d'un suposat *Teucrium polium* L., tàxon conflictiu al qual ja ens hem referit com a tal en diverses ocasions (Ferrer-Gallego et al., 2019). La línia de costa del nord de Vinaròs és sinuosa i l'erosió marina ha esculpit uns penya-segats que configuren, entre altres i de nord a sud, les cales anomenades de la Sunyera, la cala Sòl de Riu i la platja de les Deveses (Fig. 1). La cala de Sòl de Riu està flanquejada per dos suaus caps o entrants, sobre els quals existeix una plataforma amb un matollar mediterrani molt ben conservat, una brolla-romerar (Fig.2) que és l'hàbitat de *Teucrium muletii*. Tant la presència

d'aquest tàxon, com la de *Cistus salvifolius* L., denota que el substrat calcari de la zona està, en alguna mesura, descarbonatat. La planta és prou escassa, atès que la vegetació de l'indret és atapeïda i a aquesta espècie li agraden les clarianes i zones obertes. G. Mateo (com. pers.) va definir *T. muletii* de manera encertada en referir-se a ella com una "planta discreta". En qualsevol cas no és una planta vulgar, i la seua presència a la zona hi afegeix un punt d'interès conservacionista (Figs. 3, 4 i 5). Hem documentat la composició de la brolla on viu, i hem fet un inventari no exhaustiu a la cala de Sòl de Riu (Vinaròs, 31T 289244880), realitzat el 8-VI-2022, sobre una superfície aproximada d'uns 100 m². Tot seguit indiquem les principals espècies del matollar vinarossenc del qual forma part *T. muletii*, amb registre de l'índex d'abundància observat per a cadascuna entre parèntesi (2, 1, +) (Braun Blanquet, 1979). Llevat d'alguna excepció (com ara *Squilla maritima*), s'ha seguit la

FIGURA 5. Detalls del *Teucrium muletii* de Vinaròs (VAL 220522): **A:** fulla mitjana; **B:** fulla superior; **C:** bràctea; **D, E:** bractèoles; **F:** vista interior del calze obert; **G, H:** aspecte d'una flor desproveïda del calze; **I:** id. oberta. (Làmina: R. Roselló).

Details of *Teucrium muletii* from Vinaròs (VAL 220522): **A:** medium leaf; **B:** upper leaf; **C:** bract; **D, E:** bracteoles; **F:** interior view of the open calyx; **G, H:** appearance of a flower devoid of the calyx; **I:** id. open (Plate: R. Roselló).

nomenclatura de Royo (2006), que és la de Bolòs & Vigo (1984-2002):

Rosmarinus officinalis L. (2)
Erica multiflora L. (2)
Brachypodium retusum (Pers.) Beauv. (2)
Helianthemum syriacum subsp. *thibaudii* (Pers.) Meikle (1)
Helianthemum marifolium Mill. subsp. *marifolium* (1)
Cistus salvifolius L. (1)
Euphorbia flavicoma DC. (1)
Globularia alypum L. (1)
Thymus vulgaris L. subsp. *vulgaris* (1)
Cuscuta epithimum subsp. *kotschyi* (Desmoul.) Arcang. (1)
Coris monspeliensis var. *fontqueri* Masclans (1)
Avenula bromoides (Gouan) H. Scholz (1)
Koeleria vallesiana var. *mediterranea* (Br.-Bl.) O. Bolòs & Vigo (1)
Phagnalon rupestre (L.) DC. (1)
Teucrium muletii R. Roselló, P.P. Ferrer, E. Laguna, Gómez Nav., A. Guillén & J.B. Peris (+)
Ulex parviflorus Pourr. (+)
Thymelaea hirsuta L. (Endl.) (+)
Cistus monspeliensis L. (+)
Helianthemum origanifolium subsp. *molle* (Cav.) Font Quer & Rothm. (+)
Centaureum quadrifolium subsp. *barrelieri* (Dufour) G. López (+)
Dorycnium pentaphyllum Scop. subsp. *pentaphyllum* (+)
Rubia peregrina subsp. *longifolia* (Poiret) O. Bolòs (+)
Pistacia lentiscus L. (+)
Asparagus horridus L. (+)
Asparagus acutifolius L. (+)
Quercus coccifera L. (+)
Orobancha alba Stephan ex Willd. (+)
Orobancha latisquama (F.W. Schultz) Batt. in Batt. & Trab. (+)
Squilla maritima (L.) Steinh. (+)
Gladiolus illyricus Koch (+)
Linum strictum L. (+)
Sedum sediforme (Jacq.) Pau subsp. *sediforme* (+)
Allium sphaerocephalon L. (+)

Centaurea linifolia subsp. *caballeroi* (Font Quer & Pau ex Font Quer) O. Bolòs & Vigo (+)

Atesa la presència de *T. muletii* al Desert de les Palmes i al Pla de Vinaròs, sembla possible que es trobés també a la serra d'Irta, situada entremig, on caldrà continuar cercant-lo.

Specimina visa selecta

Castelló, Vinaròs (el Baix Maestrat), costa N, pr. Sòl de Riu, plataforma litoral, matollar calcícola 31TBE 893882, 10m, 14-V-2012, V. J. Arán *et al.*, VAL 220522 (Fig. 5). (Determinat com *T. polium*). **Castelló**, Vinaròs (el Baix Maestrat), romerar calcícola, 31T 289227, 4488028, 7 m., 7-VI-2022, Roselló *et Peris*, VAL 250506, VAL 250607. **Castelló**, Vinaròs (el Baix Maestrat), romerar calcícola, 31T 28944880, 9 m, 8-VI-2022, Roselló *et Peris*, VAL 250505.

Bibliografia

- Bolòs, O. de & Vigo, J. (1984-2002)**. *Flora dels Països Catalans*. Editorial Barcino.
- Braun Blanquet, J. (1979)**. *Fitosociología. Bases para el estudio de las comunidades vegetales*. H. Blume Ediciones.
- Ferrer-Gallego, P. P., Roselló, R., Gómez, J., Laguna, E. & Peris, J. B. (2019)**. Proposal to conserve the name *Teucrium polium* (Labiatae) with a conserved type. *Taxon*, 68(4), 865-866.
- Mateo, G., Crespo, M. B. & Laguna, E. (2021)**. *Flora Valentina, vol. 4: Angiospermae (IV): Lamiaceae-Rhamnaceae*. Jolube ed.
- Rivas-Martínez, S. (2011)**. Mapa de series, geoserries y geopermaseries de vegetación de España (Memoria del mapa de vegetación potencial de España) parte II (1). *Itinera Geobotanica*, 18 (1), 5-424.
- Roselló, R., Ferrer-Gallego, P. P., Laguna, E., Gómez, J., Guillén, A. & Peris, J. B. (2013)**. *Teucrium muletii* sp. nov. (Sect. Polium, Lamiaceae), nueva planta para la flora valenciana. *Flora Montiber*, 54, 136-143.
- Royo, F. (2006)**. *Flora i vegetació de les planes i serres litorals compreses entre el riu Ebre i la serra d'Irta* [Tesi doctoral] Universitat de Barcelona. <http://hdl.handle.net/10803/952>.
- Villaescusa, C. (2000)**. *Flora vascular de la comarca del Baix Maestrat*. Diputació de Castelló.